

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар

УА “Беларускі дзяржаўны
ўніверсітэт культуры
і мастацтваў”

_____ Ю.П.Бондар

“ _____ ” _____ 2011 г.

Рэгістрацыйны № ВД-____/вуч.

СУЧАСНАЯ ЗАМЕЖНАЯ КУЛЬТУРАЛОГІЯ

Вучэбная праграма

на спецыяльнасці 1-21 04 01 Культуралогія (на напрамках)

напрамку спецыяльнасці 1-21 04 01-01 Культуралогія

(фундаментальная)

спецыялізацыі 1-21 04 01-01 01 Тэорыя і гісторыя культуры

Мінск 2011

Складальнікі:

Ю.В.Чарняўская, дацэнт кафедры культуралогіі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат культуралогіі, дацэнт;

А.І.Смолік, загадчык кафедры культуралогіі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, доктар культуралогіі, прафесар

Рэцэнзенты:

Ю.Г.Болатова, загадчык кафедры культуралогіі прыватнай установы адукацыі “Інстытут сучасных ведаў імя А.М.Шырокага”, кандыдат культуралогіі, дацэнт;

В.У.Сашчэка, дацэнт кафедры тэатральнай творчасці ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат культуралогіі

Рэкамендавана да зацвярджэння ў якасці вучэбнай:

кафедрай культуралогіі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 5 ад 22.01.2010);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 5 ад 16.03.2010)

Адказы за рэдакцыю *В.В.Каташвілі*

Адказы за выпуск *А.І.Смолік*

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Уяўленні аб культуры як самастойнай сферы духоўнай дзейнасці фарміраваліся на працягу шэрагу дзесяцігоддзяў у рэчышчы розных тэарэтыка-метадалагічных кірункаў і школ. Спатрэбілася велізарная праца па раскрыцці розных бакоў функцыянавання культуры ў сістэме сацыяльнай рэгуляцыі. У выніку дзейнасці прадстаўнікоў сусветнай гуманітарнай думкі ўдалося зблізіць тэорыю і эмпірычныя дасягненні ў галіне культуралогіі. Тэорыя стала больш дыферэнцыраванай, у яе складзе ўзнікла дзяленне на фундаментальную і прыкладную культуралогію, сярод навукоўцаў сфарміраваліся разнастайныя канцэптуальныя падыходы да культуры, найперш у замежнай гуманітарыстыцы.

Ва ўмовах глабалізацыі вывучэнне сусветнай культуры – пры веданні сваёй, нацыянальнай – набывае асаблівае значэнне. Веданне тэорыі і гісторыі культуры дазваляе далучыцца да духоўнага вопыту старэйшых пакаленняў, стварае патэнцыяльныя магчымасці для ўсебакавага развіцця асобы і фарміравання агульначалавечых ідэалаў. Праз культуру можна далучыць маладых людзей да аксіялагічнага боку быцця. Важнейшую рысу культуры – яе пераемнасць – можна рэалізаваць толькі сістэматызаваным, лагічна пабудаваным вучэбным працэсам. Самастойна авалодаць скарбамі сусветнай культуры, нягледзячы на ўсе сучасныя тэхналогіі, немагчыма. Акрамя таго, сёння ні адна з’ява, што мае дачыненне да гуманітарнай сферы, не можа быць разгледжана без культуралагічнага кантэксту: без яго любы дыскурс ужо будзе няпоўным.

Праграма разлічана для студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў і ўлічвае папярэдне атрыманыя веды па гуманітарных дысцыплінах (гісторыі Беларусі, эканамічнай тэорыі, філасофіі, паліталогіі, педагогіцы, асновах ідэалогіі Беларускай дзяржавы), веданне ў цэлым асаблівасцей культурных эпох і атрыманне пэўных звестак па розных відах мастацтва. Прадугледжана актуалізацыя міжпрадметных сувязей па айчынай гісторыі, беларускай і сусветнай літаратуры, этнаграфіі, мастацкай культуры, філасофіі, фалькларыстыцы і некаторых іншых дысцыплінах.

Праграма арыентавана на пошук гібкіх сувязей паміж гуманітарнымі і ўласна культуралагічнымі праблемамі. Прычым мастацкая культура разглядаецца як індыкатар стану ўсёй культуры.

Мэта дысцыпліны:

- паглыбленне сістэмы ведаў па тэорыі і гісторыі культуры;
- асэнсаванне ўнікальнага вопыту айчынных і замежных культуралагаў, што асабліва важна ва ўмовах глабалізацыі;
- фарміраванне ў студэнтаў навуковага падыходу да вывучэння з’яў культуры, які грунтуецца на засваенні важнейшых культуралагічных канцэпцый.

Важнейшымі задачамі дысцыпліны з’яўляюцца:

- выяўленне ўсеагульных заканамернасцей функцыянавання культуры;
- вызначэнне месца і ролі асветніцкай канцэпцыі культуры, ідэй эвалюцыянізму, псіхааналізу і іншых парадыгм даследавання культуры;
- асэнсаванне антрапалагічных канцэпцый генезісу культуры і чалавека;
- выяўленне сутнасці рэлігійнага і атэістычнага экзістэнцыялізму;
- раскрыццё парадыгмальных устаноў постмадэрнізму.

У выніку засваення вучэбнага курса “Сучасная замежная культуралогія” студэнты павінны *ведаць:*

- асноўныя метадалагічныя пазіцыі прадстаўнікоў культуралогіі, якія забяспечваюць разуменне культуры як сістэмы;
- сутнасць і змест сучаснай сацыякультурнай сітуацыі;
- ключавыя праблемы культуры на мяжы стагоддзяў;
- змест базавых канцэпцый сучаснай замежнай культуралогіі;
- сучасныя інтэрпрэтацыі ідэй шэрагу культуралагаў XIX–XX стст.;
- праблемы культурнай прагностыкі ў культуралогіі XX – пачатку XXI ст.;
- важнейшыя напрамкі і тэндэнцыі сучаснай культуралагічнай думкі;

умець:

- ацэньваць стан, тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай культуры;

- крытычна ўспрымаць ідэі прадстаўнікоў розных культуралагічных школ і кірункаў;
- ацэньваць розныя канцэпцыі, якія тлумачаць функцыянаванне культуры;
- прагназаваць дынаміку культуры;
- адаптавацца ва ўмовах мультыкультурнай сітуацыі;
- выкарыстоўваць канцэпцыі замежнай культуралогіі ў вучэбных і навукова-даследчых мэтах;
- аналізаваць артэфакты з семіятычнага, аксіялагічнага пунктаў гледжання.

Метады (тэхналогіі) навучання.

Да эфектыўных педагагічных методаў і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння вучэбных задач, адносяцца:

- тэхналогіі праблема-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- праектныя тэхналогіі;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусіі, прэс-канферэнцыі, вучэбныя дэбаты і іншыя актыўныя формы і метады);
- метады аналізу канкрэтных сітуацый;
- гульнявыя тэхналогіі, у межах якіх студэнты ўдзельнічаюць у дзелавых, ролевых, імітацыйных гульнях, і інш.

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынжавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай працы, вучэбна-метадычныя комплексы.

У мэтах фарміравання сучаснай сацыяльна-асобаснай і сацыяльна-прафесійнай кампетэнцыі выпускніка ВНУ ў практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць метадыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы.

На вывучэнне дысцыпліны “Сучасная замежная культуралогія” вучэбным планам прадугледжана 60 гадзін аўдыторных заняткаў. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 30, семінары – 30.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін	
	лекцыі	сем. заняткі
Уводзіны	2	2
Тэма 1. Праблема культуры на мяжы XIX–XX стст.	2	4
Тэма 2. Папярэднікі сучаснай замежнай культуралогіі ў галіне метадалогіі	2	2
Тэма 3. Псіхалагічныя канцэпцыі сучаснай замежнай культуралогіі. Сучасныя інтэрпрэтацыі твораў З.Фрэйда і К.-Г.Юнга. Неафрэйдызм Э.Фрома, К.Хорні і інш. Гуманістычная і экзістэнцыяльная думка ў псіхалогіі	2	4
Тэма 4. Экзістэнцыяльныя канцэпцыі культуры. Рэлігійны экзістэнцыялізм. Атэістычны экзістэнцыялізм Ж.-П.Сартра і А.Камю. Экзістэнцыяльная анталогія М.Хайдэгера	2	4
Тэма 5. Персаналісцкія і дыялагічныя канцэпцыі культуры	2	4
Тэма 6. Сімвалічны і інтуітыўны характар асобы і культуры. Антрапалагічныя канцэпцыі генезісу культуры і чалавека (культурна-філасофскі падыход)	2	
Тэма 7. Школа “Культура і Асоба”. Структурная антрапалогія К.Леві-Строса. Культурна-гістарычная псіхалогія М.Коўла. Інтэрпрэтатыўная антрапалогія К.Гірца	2	2
Тэма 8. Семіятычныя і герменеўтычныя канцэпцыі культуры. Школа аналаў: гісторыя і культура	2	2
Тэма 9. Асноўныя парадыгмальныя ўстаноўкі постмадэрнізму	4	4
Тэма 10. Праблемы культурнай прагностыкі ў культуралогіі XX– пачатку XXI ст. Мадэліраванне альтэрнатыў культуры будучыні	4	2
Тэма 11. Напрамкі сучаснай замежнай культуралогіі: тэндэнцыі, перспектывы, вынікі	4	
Усяго...	30	30

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Уводзіны

Значэнне дысцыпліны “Сучасная замежная культуралогія” ў працэсе падрыхтоўкі кадраў для сацыякультурнай сферы. Прадмет, сувязі дадзенай дысцыпліны. Віды вучэбных заняткаў і формы кантролю. Агульныя звесткі аб сістэме падрыхтоўкі культуралагічных кадраў у Рэспубліцы Беларусь. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў – вядучая ўстанова ў сістэме адукацыі па культуры і мастацтву. Структурныя падраздзяленні ўніверсітэта. Факультэт культуралогіі і сацыякультурнай дзейнасці і яго роля ў падрыхтоўцы кадраў для сферы культуры.

Сучасная замежная культуралогія: канцэпцыі, праблемныя напрамкі, метадалагічныя падыходы. Сучасная замежная культуралогія як навуковая і вучэбная дысцыпліна; яе прадмет і роля ў сістэме навук аб культуры. Асноўныя праблемы заходняй культуры і крызіс каштоўнасцей. Культуралогія як знаходжанне шляхоў выхаду з крызісу еўрапейскай самасвядомасці. Сучасныя падыходы да даследавання культуры. Тэндэнцыі развіцця замежнай культуралогіі ў ХХ– пачатку ХХІ ст. Месца дысцыпліны ў гуманітарных ведах на мяжы стагоддзяў. Прыкладны (прагнастычны) аспект даследаванняў замежных культуралагаў.

Тэма 1. Праблема культуры на мяжы ХІХ–ХХ стст.

А.Шапэнгаўэр "Свет як воля і ўяўленне". Адмаўленне ідэі разумнага светапарадку. Воля да жыцця – моц, якая рухае светабудову. Хрысціянства і культура. "Філасофія жыцця" і культуралагічная канцэпцыя Ф.Ніцшэ. "Воля да ўлады". Антрапалогія Ф.Ніцшэ. Канцэпцыі "вечнага вяртання" і "звышчалавека", іх сувязь. Крызіс культуры і роля хрысціянства ў ім. "Пераацэнка каштоўнасцей" як шлях да стварэння новай культуры. "Дыянісійскае" і "апалонаўскае" – першасныя асновы ў культуры. С.К'еркегор "Страх і трапятанне". Абсурд як шлях да ісціны і творчасці. Вера як сэнс культуры. Уплыў К'еркегора на экзістэнцыялізм.

Тэма 2. Папярэднікі сучаснай замежнай культуралогіі ў галіне метадалогіі

Гуманітарныя веды і пошук метадалогіі. "Філасофія каштоўнасцей" В.Віндэльбанда. "Навукі аб прыродзе" і "навукі аб культуры": розніца мэт і метадаў. В.Дзільтэй: гуманітарныя веды як сфера "нарук пра дух". Увядзенне катэгорыі "жыццё" ў культурфіласофскую рэфлексію. "Разуменне" як падыход да даследавання культуры. Разуменне і інтэрпрэтацыя. "Сацыялогія разумення" М.Вебера. Сэнс як катэгорыя культуры. Тыпы сэнсаўтваральнага дзеяння ў культурах. Метад "ідэальнага тыпу". "Пратэстанцкая этыка і дух капіталізму".

Тэма 3. Псіхалагічныя канцэпцыі сучаснай замежнай культуралогіі. Сучасныя інтэрпрэтацыі твораў З.Фрэйда і К.-Г.Юнга. Неафрэйдызм Э.Фрома, К. Хорні і інш. Гуманістычная і экзістэнцыяльная думка ў псіхалогіі

Псіхааналітычныя канцэпцыі культуры: свядомая і несвядомая матывацыя паводзін чалавека і соцыуму. Уплыў ідэй Фрэйда і Юнга на культуралогію XX ст.

Неафрэйдызм. Культуралагічная канцэпцыя Э.Фрома. Разрыў чалавека з прыродай і набыццё культурнай ідэнтычнасці. Модусы асобы – "мець" і "быць". Рысы культуры індустрыяльнага грамадства. "Хворае" і "здорае" грамадства. К.Хорні: культура як фактар неўрозаў. Тыпы ўнутраных канфліктаў заходняй цывілізацыі. "Пазітыўны" псіхааналіз А.Х.Маслоу. Паняцце самаактуалізацыі. Прагрэсіўныя і рэгрэсіўныя каштоўнасныя арыентацыі. Пікавае перажыванне і творчасць. "Логатэрапія" В.Э.Франкла. Сэнс – універсальная матывацыя асобы. Тыпы культурных каштоўнасцей.

Тэма 4. Экзістэнцыяльныя канцэпцыі культуры. Рэлігійны экзістэнцыялізм. Атэістычны экзістэнцыялізм Ж.-П.Сартра і А.Камю. Экзістэнцыяльная анталогія М.Хайдэгера

Жыццё як цэнтральнае паняцце экзістэнцыяльнай рэфлексіі. Асноўныя экзістэнцыяліі: быццё, свабода, трывога, нішто і інш. Тыпы экзістэнцыяльнай культуралогіі – рэлігійны і атэістычны: рознае і супольнае ў іх.

Рэлігійны экзістэнцыялізм. "Інтэгральны гуманізм" Ж.Марытэна: сумяшчэнне антрапацэнтрызму, хрысціянства і сацыялізму. "Трагічная мудрасць" Г.А.Марселя. Абяцанне як аснова культурнага дзеяння. Экзістэнцыяльная камунікацыя К.Т.Ясперса. Узроўні чалавечага быцця. Этапы гісторыі і канцэпцыя "восевага часу". Планетарная камунікацыя і сусветная культура.

Экзістэнцыялізм М.Хайдэгера. "Быццё-ў-магчымасці" і праблема мастацтва. Катэгорыі "зручнага" і "клопату". "Dasein" (тут-быццё) і "Man". "Услухоўванне ў голас быцця" як культурная функцыя чалавека. "Мова ёсць дом быцця".

Атэістычны экзістэнцыялізм. Ж.-П.Сартр: канцэпцыя аўтарства. Свабода выбару і адказнасць чалавека. "Экзістэнцыялізм – гэта гуманізм". "Быццё пад позіркамі Іншага". Пагранічная сітуацыя. А.Камю: "абсурд" і выбар асабістай пазіцыі. "Абсурдны бунт". Гісторыка-культурныя формы бунту.

Тэма 5. Персаналісцкія

і дыялагічныя канцэпцыі культуры

Персаналісцкая канцэпцыя культуры Х.Артэгі-і-Гасета ("Паўстанне мас", "Дэгуманізацыя мастацтва"). Перспектывізм, рацыёвіталізм, "новая эстэтыка". "Чалавек-маса" ў XX ст. Крытыка масавай культуры. "Новае мастацтва".

Дыялагічная культурфіласофія М.Бубера ("Я і Ты", "Дыялог"). Культурныя ўстанаўленні "Я–Ты", "Я–Яно". Дыялог як эмпатычныя адносіны. Дыялог з людзьмі і з Богам – межы перакрываванняў. Канцэпцыя аўтэнтычных стасункаў паміж асобамі і культурамі Э.Левінаса. Дыялог як сродак стварэння культурных сэнсаў. Каштоўнасць Іншага. Прынцып "асіметрыі дыялагічнай прасторы".

Тэма 6. Сімвалічны і інтуітыўны характар асобы і культуры. Антрапалагічныя канцэпцыі генезісу культуры і чалавека (культурна-філасофскі падыход)

Інтуітывізм А.Бергсана. Інтэлект і інтуіцыя ў культуры. Культура і творчая эвалюцыя. "Дзве крыніцы маралі і рэлігіі": "закрытыя" і "адкрытыя" мараль і рэлігія.

Сімвалічная канцэпцыя Э.Касірэра. "Філасофія сімвалічных формаў": мова, міф, рэлігія і навука як формы пазнання. Функцыя сімвалізацыі як аснова культуры. Чалавек як animal symbolicum (істота сімвалічная). Сімвал і міф. Сучасныя віды міфаў.

Антрапалагічныя канцэпцыі М.Шэлера і А.Гелена. М.Шэлер "Стан чалавека ў Космасе". Чалавек і жывёла: межы адрознення. "Светаўспрыманне" – якасць асобы. Формы самабыцця прыроды і культуры. А.Гелен ("Аб сістэматыцы антрапалогіі"): чалавек – істота, якая вызначаецца недахопамі. Гісторыя, культура і інстытуцыі як сродкі чалавечай адаптацыі. Функцыі мовы ў культуры.

Тэма 7. Школа "Культура і Асоба".

Структурная антрапалогія К.Леві-Строса.

Культурна-гістарычная псіхалогія М.Коўла.

Інтэрпрэтатыўная антрапалогія К.Гірца

Амерыканская антрапалагічная школа "Культура і Асоба". Тэзіс культурнага рэлятывізму Ф.Бааса. Канцэпцыі "асноўнай асобаснай структуры" і "мадальнай асобы". Паняцце "культура" (А.Л.Кробер, К.Клакхан). К.Клакхан: амерыканская і сусветная культуры вачамі антрапалага. Р.Бенедыкт: "этас" і "патэрны" культуры. Метад at a distance: "Хрызантэма і меч". М.Мід: сацыялізацыя дзяцей, сацыяльныя ролі, сям'я і шлюб ("Сталенне на Самоа"). Тыпалогія культур М.Мід. Параўнальны аналіз нацыянальных характараў.

Структурная антрапалогія К.Леві-Строса. Праблема становлення грамадства і фарміравання мыслення. Пошукі логікі функцыянавання нерэфлектыўных пластоў псіхікі ў культурах. Рэінтэграцыя культуры ў прыроду. Канцэпты структурнай антрапалогіі: структура, мова, бессвядомае. Метад бінарных апазіцый. Культуры "халодныя" і "гарачыя". Даследаванні міфаў.

Культурна-гістарычная псіхалагічная антрапалогія М.Коўла. Культура як сукупнасць артэфактаў. Матэрыяльнае і сімвалічнае ў артэфакце. Культурныя схемы і сцэнарыі. К.Гіртц: інтэрпрэтатыўны падыход да культурных з'яў. Семіятычны характар культуры. Сэнсаўтваральная функцыя культуры.

Тэма 8. Семіятычныя і герменеўтычныя канцэпцыі культуры. Школа аналаў: гісторыя і культура

Семіётыка культуры як навука аб знакавым характары культуры. Міф, рытуал, мастацтва як мовы культуры. Семіётыка і структуралізм. Р.Барт аб мэтах семіятычнага даследавання. "Смерць аўтара" і галоўная роля тэксту. "Гіпотэза

лінгвістычнай адноснасці" Э.Сэпіра і Б.Л.Уорфа. Пабудова культуры, адпавядаючай пэўнай мадэлі мовы. Моўныя патэрны як стэрэатыпы культуры. Герменеўтыка і "разуменне" культуры. Культура як тэкст. Г.Г.Гадамер "Ісціна і метада". Разуменне і інтэрпрэтацыя. Дыялагічнасць тэксту і раўнапраўе інтэрпрэтацый. "Герменеўтычнае кола". Фенаменалагічная герменеўтыка П.Рыкёра. Рэгрэсіўна-прагрэсіўны метада. Моўны характар чалавека як суб'екта культуры.

Школа аналаў: гісторыя і культура. Паняцце "татальнай гісторыі". Свядомае і бессвядомае ў гісторыі культуры. Ментальнасць і карціна свету. Сацыякультурныя сродкі пераемнасці ментальных уяўленняў. Культуралагічны характар гісторыі ментальнасцей. Асноўныя напрамкі гісторыі ментальнасцей.

Тэма 9. Асноўныя парадыгмальныя ўстаноўкі постмадэрнізму

Постмадэрнізм як феномен культуры XX ст. Вытокі постмадэрнізму, яго асноўныя версіі. Структуралізм і постструктуралізм; мадэрнізм і постмадэрнізм. Прынцыпы постмадэрнізму (адмаўленне ад "заканадаўчага розуму" і "логацэнтрызму", "смерць аўтара", панаванне тэксту, разбурэнне структуры знака, цытатнасць, інтэрпрэтацыя і плюралізм і інш. Асноўныя канцэпты постмадэрнізму: дыскурс, эпістэма, дэканструкцыя, рызома, сімулякр і інш.

Тэарэтыкі постмадэрнізму аб культуры. М.Фуко. Дыскурс і эпістэма; бессвядомы характар эпістэмы. Культурныя эпохі і іх эпістэмы. Моўнае мысленне і ўладарныя стратэгіі. Праблематычнасць чалавека. Ж.Дэрыда: свет як тэкст. Дэканструкцыя. Кантэкст і "след". Ж.Бадрыяр пра сімулякры. Сімулятыўнасць у культуры. Ж.Дэлэз і Ф.Гватары ("Рызома"). Прынцыпы рызома.

Тэма 10. Праблемы культурнай прагностыкі ў культуралогіі XX – пачатку XXI ст.

Мадэліраванне альтэрнатыў культуры будучыні

Футуралогія як навука прагназавання будучыні чалавецтва і культуры. Стратэгіі футуралогіі: алармісцкая і прагрэсісцкая.

Э.Тофлер ("Футурашок"). Параметры сучаснасці. Паняцце футурашоку. Свабода выбару як крыніца нестабільнасці. Магчымыя змены культуры будучыні. Стратэгіі выхавання чалавека, здольнага да прыняцця змен. Ф.Фукуяма ("Канец гісторыі і апошні чалавек"). Распаўсюджанне ідэалаў Захаду. Дэградацыя самазадаволенага чалавека. С.Хантынгтон ("Сутыкненне цывілізацый"). Цывілізацыйны падыход да будучыні. Роля рэлігійных каштоўнасцей у цывілізацыях. "Цывілізацыйная ідэнтычнасць" і роля мяжы. Нацыярэнесанс. Эрозія культуры. Шляхі да талерантнасці. У.Бек аб "грамадствах рызыкі".

**Тэма 11. Напрамкі сучаснай замежнай культуралогіі:
тэндэнцыі, перспектывы, вынікі**

Сучасная замежная культуралогія: разнастайнасць, полістылізм, інтэрпрэтатыўнасць. Стварэнне культуралагічных мадэлей будучыні: выпрацоўка шляхоў быцця асобы і грамадства ў сучасным свеце. Міждысцыплінарны характар сучаснай культуралогіі, экзистэнцыяльна-антрапалагічная скіраванасць. Стратэгіі "разумення" народаў і культур. Персоналізм і культура асобы. Cultural studies і сучасныя напрамкі культуралогіі. Замежная культуралогія аб шляхах і механізмах пераадолення крызісу культуры і стварэння "новага гуманізму".

ИНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. *Антологія: новая постіндустрыяльная волна на Западе.* – М.: Academia, 1999. – С. 121–134; 292–308.
2. *Белл, Д.* Грядущее постіндустрыяльнае грамадства / Д.Белл. – М.: Academia, 2004. – С. 27–134.
3. *Вебер, М.* "Об'ектыўнасць" пазнання в абласці сацыяльных навук і сацыяльнай палітыкі / М.Вебер // *Культуралогія. ХХ век.* – М.: Юрыст, 1995. – С. 557–604.
4. *Гуревіч, П.С.* Культуралогія / П.С.Гуревіч. – М.: Знанне, 1994. – С. 34–116.
5. *Гуссерль, Э.* Крызіс еўрапейскага чалавечества і філасофія / Э.Гуссерль // *Культуралогія. ХХ век.* – М.: Юрыст, 1995. – С. 297–331.
6. *Ільін, І.* Постмодэрнізм ад істокаў да канца стагоддзя / І.Ільін. – М.: Інтрада, 1998. – С. 8–25, 54–67, 154–203.
7. *Кассіер, Э.* Філасофія сімвалічных форм. Введзенне і пастановка праблемы / Э.Кассіер // *Культуралогія. ХХ век.* – М.: Юрыст, 1995. – С. 163–212.
8. *Клакхон, К.* Зеркало для чалавека. Введзенне ў антрапалогію / К.Клакхон. – СПб.: Евразія, 1998. – С. 199–262.
9. *Ортега-и-Гассет, Х.* Дегуманізацыя іскусства / Х.Ортега-и-Гассет // *Самасознанне еўрапейскай культуры ХХ стагоддзя.* – М.: Політыздат, 1991. – С. 230–268.
10. *Юнг, К.-Г.* Псіхалогія і паэтычнае творчасць / К.-Г.Юнг // *Самасознанне еўрапейскай культуры ХХ стагоддзя.* – М.: Політыздат, 1991. – С. 103–119.

Дадатковая

1. *Барт, Р.* *Ізбранныя работы. Семяіотыка. Паэтыка* / Р.Барт. – М.: Прогресс: Універс: Рея, 1989. – 616 с.
2. *Бромлей, Ю.В.* *Очеркі тэорыі этноса* / Ю.В.Бромлей. – М.: Наўка, 1983. – 412 с.
3. *Вебер, М.* *Ізбраннае. Пратэстанцкая этыка і дух капіталізма* / М. Вебер // *Ізбранныя прайзведзення.* – М.: Російская паліт. энцыкл., 2006. – 651 с.
4. *Гумілев, Л.* *Этногенез і біосфера Зямлі* / Л.Гумілев. – М.: Мішель і Ко, 1991. – 439 с.

5. Гуссерль, Э. Кризис европейского человечества и философия / Э.Гуссерль // Культурология. XX век: антология. – М.: Юрист, 1995. – С. 297–330.
6. Каган, М.С. Философская теория ценностей / М.С.Каган. – СПб.: Петрополис, 1997. – 205 с.
7. Камю, А. Бунтующий человек / А.Камю. – М.: Политиздат, 1990. – 415 с.
8. Ницше, Ф. Рождение трагедии, или Эллинство и пессимизм / Ф.Ницше // Сочинения: в 2 т. – М.: Мысль, 1990. – Т.1. – С. 47–158.
9. Ортега-и-Гассет, Х. Восстание масс / Х.Ортега-и-Гассет // Избранные труды. – М.: Весь мир, 2000. – 704 с.
10. Сартр, Ж.П. Экзистенциализм – это гуманизм / Ж.П.Сартр // Сумерки богов. – М., 1989. – С. 91–104.
11. Тайлор, Э.Б. Первобытная культура / Э.Б.Тайлор. – М.: Наука, 1989. – 612 с.
12. Тейяр де Шарден, П. Феномен человека / П.Тейяр де Шарден. – М.: Наука, 1987. – 240 с.
13. Тойнби, А.Дж. Постигание истории / А.Дж.Тойнби. – М.: Прогресс, 1991. – 640 с.
14. Тоффлер, Э. Третья волна / Э.Тоффлер. – М.: АСТ, 2002. – 776 с.
15. Тоффлер, А. Футурошок / А.Тоффлер. – СПб.: Лань, 1997. – 464 с.
16. Уайт, Л. Избранное. Наука о культуре / Л.Уайт. – М.: РОССПЭН, 2004. – 960 с.
17. Фрейд, З. Психоаналитические этюды / З.Фрейд. – М.: АСТ, 2004. – 220 с.
18. Фромм, Э. Человек для себя. Иметь или быть? / Э.Фромм. – Минск: Коллегиум, 1997. – 253 с.
19. Фуко, М. Слова и вещи: археология гуманитарных наук / М.Фуко. – СПб.: А-сад, 1994. – 408 с.
20. Хайдеггер, М. Время и бытие / М.Хайдеггер. – М.: Республика, 1993. – 447 с.
21. Хантингтон, С. Столкновение цивилизаций / С.Хантингтон. – М.: АСТ, 2003. – 603 с.
22. Хёйзинга, Й. Осень средневековья / Й.Хёйзинга. – М.: Наука, 1988. – 544 с.
23. Юнг, К.-Г. Психология бессознательного / К.-Г.Юнг. – М.: Канон, 1994. – 320 с.

Вучэбнае выданне

СУЧАСНАЯ ЗАМЕЖНАЯ КУЛЬТУРАЛОГІЯ

*Вучэбная праграма
на спецыяльнасці 1-21 04 01 Культуралогія (на напрамках)
напрамку спецыяльнасці 1-21 04 01-01 Культуралогія
(фундаментальная)
спецыялізацыі 1-21 04 01-01 01 Тэорыя і гісторыя культуры*

Рэдактар В.В.Каташвілі
Тэхнічны рэдактар Л.М.Мельнік

Падпісана ў друк 2011 г. Фармат 60x84¹/₁₆.
Папера пісчая № 2. Ум. друк. арк. 0,93. Ул.-выд. арк. 0,57.
Тыраж экз. Заказ .

УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”.
220007, г. Мінск, вул. Рабкораўская, 17.
Ліцэнзія № 02330/0131818 ад 02.06.2006 г.

Надрукавана на рызографе
УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”.
220007, г. Мінск, вул. Рабкораўская, 17.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ